

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี*

PUBLIC PARTICIPATION IN SUSTAINABLE TOURISM MANAGEMENT IN KOH SAMUI AREA, SURATTHANI PROVINCE

เกศนาภา หลีสกุล¹, สถิตย์ นิยมญาติ², กมลพร กัลยาณมิตร³ และทัศนีย์ ลักขณาภิชนชัช⁴
Kednapa Leesakul¹, Satit Niyomyaht², Kamolporn Kalyanamitra³ and Tassanee Lakkanapichonchat⁴

¹⁻⁴คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

¹⁻⁴Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University, Thailand

Corresponding Author's Email: karhy_koy@hotmail.com

วันที่รับบทความ: 21 กรกฎาคม 2568; วันแก้ไขบทความ: 4 สิงหาคม 2568; วันตอบรับบทความ: 6 สิงหาคม 2568

Received 21 July 2025; Revised 4 August 2025; Accepted 6 August 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ ผู้บริหารท้องถิ่น บุคลากรท้องถิ่น ผู้ประกอบการภาคเอกชน สมาคม/ชมรมการท่องเที่ยว

Citation:

* เกศนาภา หลีสกุล, สถิตย์ นิยมญาติ, กมลพร กัลยาณมิตร และทัศนีย์ ลักขณาภิชนชัช. (2568). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(4), 877-894.
Kednapa Leesakul, Satit Niyomyaht, Kamolporn Kalyanamitra and Tassanee Lakkanapichonchat. (2025). Public Participation In Sustainable Tourism Management In Koh Samui Area, Suratthani Province. Modern Academic Development and Promotion Journal, 3(4), 877-894.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่เกาะสมุย รวม 25 คน เป็นการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือการวิจัย คือแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปความแบบพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมยังไม่มากนัก โดยในการตัดสินใจและการวางแผนร่วมกัน ประชาชนมีบทบาทจำกัด ในการปฏิบัติงานร่วมกัน ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ขณะที่การรับผลประโยชน์ ประชาชนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ส่วนการติดตามและประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในรูปแบบการสังเกตการณ์ การเป็นคณะกรรมการประเมินผล และการให้คำปรึกษา รวมถึงการตอบแบบสอบถาม 2) ปัญหาและอุปสรรค พบว่า ประชาชนไม่เห็นความสำคัญ การขาดความรู้ ความเข้าใจ การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง และ 3) ข้อเสนอแนะ พบว่า ควรอบรมให้ความรู้ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สร้างจิตสำนึกให้กับคนรุ่นใหม่ จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมต่อเนื่อง และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, การบริหารจัดการ, การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, เกาะสมุย, จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Abstract

This research objectives were 1) to study public participation in sustainable tourism management in Koh Samui, Suratthani Province, 2) to study problems and obstacles for public participation in sustainable tourism management in Koh Samui, Suratthani Province, and 3) to propose recommendations for public participation in sustainable tourism management in Koh Samui, Suratthani Province. This research was qualitative. Key informants consisted government executives, local administrators, local personnel, private sector entrepreneurs, tourism associations/clubs, community leaders, and local residents, totaling 25 key

informants. The research instrument was an interview form. Data were analyzed using descriptive summary.

The research results found that 1) the public participation in sustainable tourism management in Koh Samui, Suratthani Province, showed limited public participation. In collaborative decision-making and planning, the public played a limited role, in collaborative work, the public participated in activities to preserve the environment, culture, and local wisdom. However, the public benefited economically, socially, and environmentally. Monitoring and evaluation included observation, committee membership, consultation, and questionnaires, 2) the problems and obstacles revealed a lack of public awareness, a lack of knowledge and understanding, and inadequate public relations, and 3) the recommendations suggested that training should be provided on sustainable tourism participation and management, raised awareness among the new generation, organized activities to promote continued participation, and applied modern technology.

Keywords: Public Participation, Management, Sustainable Tourism, Koh Samui, Suratthani Province

บทนำ

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ถือเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) บนหลักการความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ (Economics Sustainability) ที่คำนึงถึงการบริหารจัดการ การสร้างอาชีพและการรองรับนักท่องเที่ยว การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น ความยั่งยืนทางด้านสังคม (Social Sustainability) ที่คำนึงถึงการคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่น และความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability) ที่คำนึงถึงผลกระทบจากการกระทำของนักท่องเที่ยวซึ่งมีจำนวนมากและอาจนำมาซึ่งปริมาณของเสียที่เป็นมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม หรือการเก็บเอาพันธุ์ไม้ไปจากพื้นที่ที่กระทบต่อระบบนิเวศ เป็นต้น (ฉิพร สิ้นหล่อ, 2565)

จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพสูงเป็นเมืองท่องเที่ยวอันดับ 3 ของประเทศ มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางทะเล แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประวัติศาสตร์ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลอดจนสินค้าชุมชน และผลไม้ต่าง ๆ โดยในช่วงปีที่ผ่านมา จังหวัดมีรายได้จากการท่องเที่ยวสูงถึง 27,661 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 912 ประกอบกับจังหวัดได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2566 - 2585) โดยมีเป้าหมาย “เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว และการเกษตรมูลค่าสูงระดับโลก อย่างยั่งยืนในทุกมิติและสังคมเป็นสุข” โดยจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้จัดทำเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี 20 ปี โดยมีแนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามศักยภาพของพื้นที่ที่เป็น 6 เขตพื้นที่ (Zone) ที่ครอบคลุม 19 อำเภอ ประกอบด้วย (สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2566) พื้นที่ 1 เป้าหมายหลัก: อำเภอบ้านตาขุน อำเภอพนม เป้าหมายรอง: อำเภอคีรีรัฐนิคม อำเภอวิภาวดีโดยมุ่งสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (ภูเขา ป่าไม้ ทะเลสาบ) และสุขภาพ พื้นที่ 2 เป้าหมายหลัก: อำเภอไชยา เป้าหมายรอง: อำเภอท่าฉาง อำเภอท่าชนะโดยมุ่งสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางจิตวิญญาณ ศาสนา วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ พื้นที่ 3 เป้าหมายหลัก: อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี อำเภอพุนพิน เป้าหมายรอง: อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอบ้านนาสาร อำเภอบ้านนาเดิม อำเภอเวียงสระ อำเภอพระแสง อำเภอชัยบุรี อำเภอเคียนซาโดยมุ่งสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอาหารสายน้ำ และศูนย์การประชุมนิทรรศการของภาคใต้ (MICE City) พื้นที่ 4 เป้าหมายหลัก: อำเภอกะสมุย เป้าหมายรอง: อำเภอดอนสักโดยมุ่งสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (ทะเล ภูเขา) และสุขภาพเพียบพร้อมด้วยสถานที่พักและบริการระดับ LUXURY และศูนย์การประชุมนิทรรศการระดับสากล (MICE City) พื้นที่ 5 เป้าหมายหลัก: เกาะพะงัน โดยมุ่งสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติสุขภาพ และความบันเทิง (HAPPY & HEALTHY) เพื่อรองรับรูปแบบการทำงานสมัยใหม่แบบ DIGITAL NOMAD ระดับโลก พื้นที่ 6 เป้าหมายหลัก เกาะเต่า โดยมุ่งสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (ใต้น้ำ) และสุขภาพ

เกาะสมุย เป็นเกาะที่อยู่กลางอ่าวไทยโดยเป็นอำเภอ ๆ หนึ่งของจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและมีชื่อเสียงของภาคใต้ นับว่าเป็นสถานที่แหล่ง

ท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งที่น่ารายได้เข้าสู่จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจำนวนมาก มีชื่อเสียงด้านความสงบและความสวยงามของทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล มีแนวชายหาดโค้งสวยงามมากมาย มีผืนป่าเขียวขจีที่สมบูรณ์ มีแหล่งท่องเที่ยวน้ำตก ป่าเขาที่มีชื่อเสียง นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมหลากหลายทางทะเล ทั้งด้านน้ำตื้น ด้านน้ำลึก เดินป่า ดูนก ชมวิถีชีวิตชาวเกาะชาวประมงที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ชุมชนดั้งเดิมไว้อย่างชัดเจน ทำให้ได้รับความสนใจ และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ (พิมพ์พรณ สุจารินพงศ์, 2559) ซึ่งส่งผลให้การท่องเที่ยวเกาะสมุย เกิดการขยายตัวอย่างไม่หยุดยั้ง เกาะสมุยจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเป็นจำนวนมาก (กรมการท่องเที่ยว, 2559) สะท้อนจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังเกาะสมุย มีการขยายตัวของนักท่องเที่ยวเอเชีย ได้แก่ จีน รัสเซีย เกาหลี ญี่ปุ่น และมาเลเซีย ที่เพิ่มขึ้นค่อนข้างมาก ทำให้เกาะสมุยในวันนี้ขยายตัวอย่างรวดเร็วและสร้างรายได้ให้กับประเทศปีละไม่ต่ำกว่า 15,000 ล้านบาท อยู่ในลำดับที่ 6 ของรายได้จากการท่องเที่ยวทั่วประเทศ ทำให้หลายภาคส่วนหันมามองเกาะสมุยอย่างจริงจัง (บุญใจ แก้วน้อย, 2558) ส่งผลให้เกาะสมุยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน เกาะสมุยในปัจจุบันมีความหลากหลายไปด้วยผู้คนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ (วรารัตน์ เทือกทิพย์ และคณะ, 2564) การท่องเที่ยวและผู้คนที่มากขึ้นย่อมนำมาปัญหาต่าง ๆ เข้ามา เช่น การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคม ท้องถิ่น ธรรมชาติที่เสื่อมสภาพลงหากไม่มีการดูแลรักษา (พิสุทธิ์ เจริญสุข, 2562) ทำให้ระบบนิเวศถูกทำลาย จนความเป็นภาพลักษณ์สีเขียวของเกาะสมุยได้เลือนหายไปซึ่งจะเห็นได้จากการมีสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ถูกสร้างขึ้นจำนวนมากมาย โดยไม่ได้คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ทำให้สิ่งแวดล้อมและธรรมชาตินั้นหายไป (สิริภัทร์ โชติช่วง และคณะ, 2560) โดยเฉพาะพื้นที่เกาะมีขนาดเล็กจึงทำให้ปัญหาต่าง ๆ เห็นได้เด่นชัดขึ้น ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะที่ยั่งยืนคือการมีนักท่องเที่ยวที่ต่อเนื่อง โดยคนท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อม (พิสุทธิ์ เจริญสุข, 2562) เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการผลักดันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนประสบความสำเร็จ (Kim-Soon, N., et al., 2014)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องความร่วมมือของประชาชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยคาด

ว่าผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวของเกาะสมุยให้มีประสิทธิผลอย่างยั่งยืน และประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วน ร่วมในกระบวนการพัฒนามากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหาร จัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. (1981) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น 2) การมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ ในส่วน ที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานนั้นจะได้มาจากคำถามที่ว่าใคร จะทำประโยชน์ให้แก่ องค์การได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ใน ส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและ คุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย 4) การมีส่วนร่วม ในการติดตามและประเมินผล สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตคือ ความเห็น ความชอบ และความ คาดหวัง ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน Eber, S. (1993) กล่าวว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนมีหลักการที่สำคัญ 7 ประการ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ มีการแบ่งปันข้อมูล มีการทำงานร่วมกัน และได้ผลประโยชน์ร่วมกัน 2) การตัดสินใจถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากก่อนที่จะเกิดการตัดสินใจของชุมชน ก็ล้วนแต่ต้องผ่านการลงประชามติที่เห็นชอบไปในทิศทางเดียวกัน 3) การเป็นหุ้นส่วน การเป็นพันธมิตรที่แข็งแกร่งจะต้องมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน จึงทำให้เกิดการจัดกลุ่มและเครือข่ายสังคมภายในชุมชน 4) การกำกับดูแล การปกครองท้องถิ่นที่ดี จะต้องมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบ 5) ความรู้และข้อมูล การจัดการกับข้อมูลภายในชุมชนจะต้องมีความเหมาะสม ตรงเวลา และสามารถเข้าถึงข้อมูล ได้ทันตามเวลาที่กำหนด 6) การปรับปรุงการปรับปรุงของชุมชนในที่นี้หมายถึงการ ตรวจสอบ ประเมินความต้องการของนักท่องเที่ยว และนำผลของการตรวจสอบมาพัฒนา ชุมชนให้ดีขึ้น 7) วิถีชีวิตที่ดี การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นสิ่งที่เกี่ยวกับการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว แหล่งชุมชน ให้มีความยั่งยืน

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การมีส่วนร่วมของ ประชาชนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในระดับชุมชนที่ต้องการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ซึ่งแนวคิดของ Cohen และ Eber ได้ให้แนวทางที่สามารถนำมา ประยุกต์ใช้ในบริบทของพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี อันเป็นพื้นที่เป้าหมายของการ วิจัยครั้งนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีขั้นตอนการ เก็บข้อมูล ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐมีบทบาทต่อ การท่องเที่ยว จำนวน 3 คน ผู้บริหารท้องถิ่นระดับจังหวัดและพื้นที่ จำนวน 3 คน บุคลากรท้องถิ่นระดับจังหวัดและพื้นที่ จำนวน 3 คน ผู้ประกอบการภาคเอกชน จำนวน 3 คน สมาคม/ชมรมการท่องเที่ยว จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน และประชาชนใน

พื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 7 คน รวมจำนวน 25 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เกณฑ์ในการคัดเลือก คือ ต้องเป็นผู้ที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นอย่างดี

เครื่องมือวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างโดยอิงจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ประเด็นด้านการมีส่วนร่วม ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จากนั้นเสนอร่างแบบสัมภาษณ์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุง ก่อนนำไปทดลองใช้และนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล จาก 1) เอกสาร ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และแหล่งข้อมูลออนไลน์ที่เกี่ยวข้อง 2) การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยติดต่อขออนุญาตจากหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อขอสัมภาษณ์ และนัดหมายวันเวลาเพื่อดำเนินการ โดยใช้การบันทึกเสียงร่วมกับการจดบันทึกแบบมีโครงสร้างตามประเด็นในแบบสัมภาษณ์ และ 3) การสังเกต ใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยผู้วิจัยลงพื้นที่ร่วมกิจกรรมกับชุมชน เพื่อสังเกตพฤติกรรม และลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในบริบทจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาข้อมูล โดยการตีความแล้วนำมาเปรียบเทียบกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ได้จากการทบทวนจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสร้างข้อสรุป และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปผลการวิจัยรายด้าน ได้ดังนี้

1. การตัดสินใจ พบว่า ประชาชนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และลงมติในโครงการหรือกิจกรรมเรื่องการบริหาร

จัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะสมุย จากการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน แต่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนี้ยังมีไม่มาก เพราะการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องยังไม่ทั่วถึง และประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมและโครงการที่ร่วมตัดสินใจ

2. การวางแผนร่วมกัน พบว่า ประชาชนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ร่วมกับหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น ๆ ไม่มากนัก และประชาชนที่เข้าร่วมส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มใกล้ชิดกับกลุ่มผู้นำชุมชนหรือตัวแทนชุมชนบางคน ซึ่งสาเหตุมาจากหลายปัจจัย เช่น ไม่มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วม ต้องทำมาหากิน การสื่อสารไม่ทั่วถึง

3. การปฏิบัติงานร่วมกัน พบว่า ประชาชนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในการดูแล รักษา และป้องกันสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรต่าง ๆ ภายในชุมชน ให้มีความสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม วิถีการดำเนินชีวิต และภูมิปัญญาของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไปคู่กับท้องถิ่น และร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ

4. การรับผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อยู่ดีกินดี ด้านสังคม เกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาชุมชน ให้คงอยู่ต่อไป และด้านสิ่งแวดล้อม สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของชุมชนเกิดความยั่งยืน มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ

5. การติดตามประเมินผล พบว่า ประชาชนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยการมีส่วนร่วมสังเกตการณ์ ร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงาน เป็นที่ปรึกษาให้กับการดำเนินงาน และแบบสอบถามในการประเมินความพึงพอใจ แต่ประชาชนบางส่วนก็ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

บางส่วน ไม่เห็นความสำคัญในบทบาทของตนเองในการพัฒนาท้องถิ่น และขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ส่วนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเองยังขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และไม่สามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานได้ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมหรือโครงการ ทั้งก่อนและหลังการดำเนินการน้อย และยังไม่ทั่วถึง ทำให้ประชาชนบางส่วนขาดโอกาสในการมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการมีส่วนร่วม บทบาทหน้าที่ของพลเมือง และแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ให้แก่ประชาชนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี นอกจากนี้ควรส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนและคนรุ่นใหม่ ในเรื่องการอนุรักษ์สถานที่สำคัญ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว จัดให้มีกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. การตัดสินใจ จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะสมุยยังเกิดขึ้นไม่ทั่วถึงและยังไม่ต่อเนื่อง แม้จะมีการเปิดโอกาสให้เข้าร่วมผ่านเวทีประชาคม แต่ข้อจำกัดด้านการสื่อสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และระดับความเข้าใจของประชาชนที่ยังไม่ลึกซึ้งส่งผลให้การมีส่วนร่วมในเชิงนโยบายและแนวทางการพัฒนายังไม่ชัดเจนและไม่สามารถสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนได้อย่างแท้จริง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Eber, S. (1993) กล่าวว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน การตัดสินใจถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างมาก

เนื่องจากก่อนที่จะเกิดการตัดสินใจของชุมชน ก็ล้วนแต่ต้องผ่านการลงประชามติให้เห็นชอบไปในทิศทางเดียวกัน การพิจารณาและการทบทวนด้วยการสร้างความตระหนักรู้ของไตร่ตรองดีแล้วย่อมส่งผลดีต่อชุมชน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุพชาติ ดวงดี (2560) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาการเพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของจังหวัดนันทบุรี ต้องเกิดความสมดุล เพื่อประโยชน์แก่ชนรุ่นหลัง และดำเนินการภายใต้การมีส่วนร่วม แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริญญาภรณ์ เจริญชีพ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา ตำบลถ้ำรงค์ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารบ่อยครั้ง

2. การวางแผนร่วมกัน จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการวางแผนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวยังไม่แพร่หลายมากนัก โดยส่วนใหญ่จำกัดอยู่ในกลุ่มที่ใกล้ชิดกับผู้นำชุมชนหรือผู้แทนชุมชนบางกลุ่ม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดด้านการเปิดโอกาส การสื่อสารที่ไม่ทั่วถึง และภาระด้านอาชีพของประชาชนที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าร่วมอย่างทั่วถึง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ WHO & UNICEF (1978) ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดอันดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมายกำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีติดตามประเมินผล และประการที่สำคัญคือ ต้องตัดสินใจด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ซูไรยา สาและ วันคอรียะห์ สิเดะ สุวิมล แซ่ก่อง (2562) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาตำบลตาเนาะแมเราะอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาตำบลตาเนาะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา การวางแผนและการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธง คำเกิด และคณะ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานรากวิถีชีวิตชุมชนอย่างยั่งยืนของตำบลต้นตาล อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบ รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานรากวิถีชีวิตชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชน ตำบลต้นตาล เป็นกระบวนการตั้งแต่การวางแผน การกำหนดเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน รวมถึงผลลัพธ์ของการบูรณาการการทำงานร่วมกันในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

3. การปฏิบัติงานร่วมกัน จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่เกาะสมุยมีบทบาทในด้านการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยเฉพาะการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น และการร่วมประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งสะท้อนถึงความตระหนักรู้ในบทบาทของตนเองในฐานะเจ้าของพื้นที่อย่างชัดเจน ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ รณพรหม ชุนงาม และคณะ (2565) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนในยุคดิจิทัล องค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรไพสิฐ ทวยเจริญ และอภิรัตน์ กังสตาพร (2562) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ใน อ.เกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี เน้นการให้คนท้องถิ่นมีงานทำ มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ แบ่งผลประโยชน์กันอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ไม่ถูกผูกขาดโดยคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยการที่ชาวบ้านตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้น เนื่องจากสภาพความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่ผ่านมา ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ปรากฏชัดเจน

4. การรับผลประโยชน์ จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในหลายมิติ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ด้านสังคมที่ช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อความยั่งยืนของระบบนิเวศในชุมชน ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ White, H. (1980) การมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 มิติ คือ มิติที่ 1 คือ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะทำอะไรไม่ควรทำและทำอย่างไร มิติที่ 2 คือ การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา การลงมือปฏิบัติตามที่ได้ออกเสียง มิติที่ 3 คือ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน มิติที่ 4 คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุวัฒน์ ชมภูปัญญา และธนัสถา โรจนตระกูล (2565) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพชุมชนแบบมีส่วนร่วมสู่ชุมชนท่องเที่ยวที่ยั่งยืน พบว่า การท่องเที่ยวจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง เนื่องจากปัจจุบันการท่องเที่ยวมีหลากหลายรูปแบบ การท่องเที่ยวที่มีความเชื่อมโยงกับชุมชนและเกิดความยั่งยืน คือ การท่องเที่ยวชุมชน และสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ บุพชาติ ดวงดี (2560) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาการเพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของจังหวัดนนทบุรี พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน นักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของชุมชน นักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นสิ่งสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยทุกภาคส่วนต้องได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมทั้งในแง่เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

5. การติดตามประเมินผล จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่เกาะสมุย มีบทบาทในการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบการสังเกตการณ์ การเป็นคณะกรรมการ การให้ข้อเสนอแนะ และการตอบแบบสอบถาม อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ยังไม่ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่ม ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูโรยา สาแล๊ะ, วันคอรียะห์ ลีเดะ และสุวิมล แซ่ก่อง (2562) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาตำบลตาเนาะแมเราะอำเภอเบตงจังหวัดยะลา ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รณพรหม ชุนงาม และคณะ (2565) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนในยุคดิจิทัล องค์ประกอบที่สำคัญ สำหรับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย การประเมินผลเพื่อความยั่งยืน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะสมุยที่สำคัญคือ ปัญหาการขาดความตระหนักรู้ในบทบาทของตนเอง รวมถึงขาดความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริญญาภรณ์ เจริญชีพ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา ตำบลถ้ำรงค์ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรไพธิน ทวยเจริญ และ อภิรัตน์ กังสदारพร (2562) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนใน อ.เกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า ชาวบ้านตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่กับ

คนในชุมชนอย่างยั่งยืนตลอดไป และในการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในเรื่องนี้ถือว่าชาวบ้านในชุมชนให้ความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญเป็นอย่างมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริบทของชุมชนในพื้นที่เกาะสมุยยังขาดกลไกหรือกระบวนการที่เอื้อต่อการสร้างการเรียนรู้ร่วมและยังไม่สามารถถ่ายทอดข้อมูลหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าถึงองค์ความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง อันอาจเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านการประกอบอาชีพ และหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาอื่น ๆ ที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ควรเริ่มจากการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีต่อบทบาทของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว การพัฒนาศักยภาพด้วยกระบวนการเรียนรู้ การสร้างความตระหนักรู้ในคุณค่าทรัพยากรท้องถิ่น และการสื่อสารที่เข้าถึงทุกกลุ่มจะช่วยขยายฐานการมีส่วนร่วมอย่างครอบคลุม ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีบทบาทเชิงรุกในการส่งเสริมกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสร้างปฏิสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และมุ่งสู่ความยั่งยืนอย่างเป็นระบบ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธง คำเกิด และคณะ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานรากวิถีชีวิตชุมชนอย่างยั่งยืน ของตำบลตันตาล อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนควรเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ในชุมชนหรือเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การเป็นอาสาสมัครมัคคุเทศก์ การรวมกลุ่มของเยาวชนทางด้านกรท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม ควรส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดย ชุมชน ซึ่งให้กลุ่มเยาวชนเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มและมีการนำเยาวชนเข้าร่วมโครงการพัฒนา ศักยภาพของชุมชน การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมท่องเที่ยว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูโรยา สาและ, วันคอร์ริยะห์ สีตะ และ สุวิมล แซ่กอง (2562) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาตำบลตาดานะแม่ระาะอำเภอบางขันจังหวัดยะลา ผลการศึกษพบว่า ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหาร

จัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยวิเคราะห์จากข้อเสนอแนะของประชาชน คือ การให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีการวางแผนบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีความต่อเนื่อง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ประชาชนมีบทบาทในการตัดสินใจ การวางแผนร่วมกัน การปฏิบัติงานร่วมกัน การรับผลประโยชน์ การติดตามประเมินผล ในระดับที่หลากหลาย โดยการมีส่วนร่วมในระดับการปฏิบัติและการได้รับประโยชน์มีความชัดเจนที่สุด ส่วนในด้านการตัดสินใจและการวางแผนร่วมกันยังมีข้อจำกัดด้านการสื่อสารและการเข้าถึงโอกาสในการมีส่วนร่วม ขณะที่อุปสรรคสำคัญคือความไม่ตระหนักในบทบาทของตนเอง ขาดความรู้ความเข้าใจ และการประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่ทั่วถึง

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องทำให้คนในพื้นที่และเจ้าหน้าที่รัฐตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น และส่งเสริมให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรรณรงค์ ปลุกฝังคนในชุมชน และกลุ่มเยาวชน ให้เห็นคุณค่า รักและหวงแหนในวิถีชีวิต ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมประเพณี แหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ คุ่มครองฟื้นฟู สิ่งเหล่านี้ให้คงอยู่ต่อไป เพื่อให้การท่องเที่ยวสามารถอยู่ได้ในระยะยาวและยั่งยืน

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ในด้านการวางแผนให้มากขึ้น ทั้งการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน กิจกรรมหรือโครงการพัฒนา การกำหนดวิธีการดำเนินงาน การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ฯลฯ

1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวมากกว่าปัจจุบันนี้

เป็นอยู่ เพื่อจะได้ความคิดเห็นที่หลากหลาย และทางเลือกที่ทุกคนในชุมชนได้รับผลประโยชน์สูงสุดร่วมกัน

1.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มช่องทางในการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สามารถติดตามและประเมินผลได้ง่ายขึ้น สะดวกและประหยัดเวลามากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อื่น ๆ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

2.2 ควรทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อื่น ๆ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

2.3 ควรทำการศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เอกสารอ้างอิง

กรมการท่องเที่ยว. (2559). *รายงานสถานการณ์ท่องเที่ยวภายในประเทศไทยปี 2558*.

กรุงเทพฯ: กองสถิติและวิจัย.

จริยาภรณ์ เจริญชีพ. (2564). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน:

กรณีศึกษาตำบลถ้ำรงค์ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารสารสนเทศ*, 16(2), 85-97.

ชูโรยา สาและ, วันคอร์ริยะห์ สีเดะ และสุวิมล แซ่ก่อง. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาตำบลตาดานะแม่ระาะ อำเภอบางขันจังหวัดยะลา. ใน *รายงานการวิจัย*. มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย.

ธิพร สิงห์ล่อ. (2565). *SDG Vocab/41 - Sustainable Tourism – การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. เรียกใช้เมื่อ 24 มีนาคม 2566 จาก <https://www.sdgmove.com/2021/07/31/sdg-vocab-4sustainable-tourism/>

- จง คำเกิด และคณะ. (2564). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานรากวิถีชีวิตชุมชนอย่างยั่งยืนของตำบลต้นตาล อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี. ใน *รายงานการวิจัย*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี.
- บุญใจ แก้วน้อย. (2558). *อนาคตสมัย: การบริหารท้องถิ่นรูปแบบพิเศษด้านการท่องเที่ยว*. สงขลา: ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้.
- บุพชาติ ดวงดี. (2560). รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของจังหวัดนนทบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 36(6), 218-227.
- พิมพ์พรณ สุจารินพงศ์. (2559). *มัคคุเทศก์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิสุทธิ เจริญสุข. (2562). การพัฒนาการท่องเที่ยวของเทศบาลนครเกาะสมุย. ใน *การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำภาครัฐและภาคเอกชน*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พรไพลิน ทวยเจริญ และอภิรัตน์ กังสดารพร. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ใน อ.เกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี. ใน *รายงานวิจัย*. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- รณพรหม ชุนงาม และคณะ. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนในยุคดิจิทัล. *วารสารศิลปการจัดการ*, 6(2), 949-968.
- วรรัตน์ เทือกทิพย์ และคณะ. (2564). แนวทางการบริหารจัดการชุมชนสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 15(3), 196-207.
- สิริภัทร โชติช่วง และคณะ. (2560). การรับรู้ภาพลักษณ์เกาะสมุยสีเขียว. *วารสารการจัดการสมัยใหม่*, 15(1), 86-96.
- สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2566). *จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสู่สากล ครั้งที่ 1/2566*. สุราษฎร์ธานี: สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี.

- อนวัฒน์ ชมภูปัญญา และธนีสา โรจนตระกูล. (2565). การพัฒนาศักยภาพชุมชนแบบมีส่วนร่วมสู่ชุมชนท่องเที่ยวที่ยั่งยืน. *Journal of Modern Learning Development*, 7(8), 414-430.
- Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. (1981). *Rural development participation: Concept and measure for project design, implementation and evaluation*. Rural Development Committee, Center for International Studies. New York: Cornell University Press.
- Eber, S. (1993). *Beyond the green horizon: A discussion paper on principles for sustainable tourism*. London: WWF and Tourism Concern.
- Kim-Soon, N., et al. (2014). The Relationship among Service Quality, Satisfaction, and Future Intentions of Users at Main Media Center: Case of Guangzhou Asian Games. *International Journal of Applied Sports Sciences*, 26(1). 1001- 1011.
- WHO & UNICEF. (1978). *Strategies utilized by school superintendents in establishing participatory linkages with the district community*. New York: The University of Wisconsin.
- White, H. (1980). A heteroscedasticity-consistent covariance matrix estimator and a direct test for heteroscedasticity. *Econometrica*, 48(4), 817-83.